

Zed' stínů

Příběh hranice, která rozdělila svět

Pavel Hrejsemnou

IDEAIFY
idea beauty

Zed' stínů

—

**Příběh
hranice, která
rozdělila svět**

Pavel Hrejsemnou

Název knihy: Zeď stínů

Podnázev: Příběh hranice, která rozdělila svět

Autor: Pavel Hrejsemnou

Nakladatel: IDEAIFY s.r.o. **Adresa nakladatele:** Na Studních 71, 283 01 Kutná Hora **Web:** www.ideaify.cz **E-mail:** info@ideaify.cz

Rok vydání: 2026 **Vydání:** První elektronické vydání **Počet stran:** 368 A5, (autorova a nakladatelství 73 kniha)

Autorská práva a právní doložky

© 2026 Pavel Hrejsemnou a IDEAIFY s.r.o.

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této publikace nesmí být kopírována, ukládána v rešeršním systému, ani přenášena jakýmkoli způsobem a v jakékoli formě (elektronicky, mechanicky, nahráváním či jinak) bez předchozího písemného souhlasu autora a nakladatele.

ISBN (PDF verze): 978-80-88523-25-3

ISBN (ePuB verze): 978-80-88523-26-0

Upozornění: Informace obsažené v této knize jsou určeny pouze pro vzdělávací a informační účely. I když bylo vynaloženo veškeré úsilí k zajištění přesnosti a aktuálnosti obsahu, vydavatel ani autoři nenesou odpovědnost za případné chyby nebo opomenutí, ani za výsledky plynoucí z použití zde uvedených informací. Čtenář by měl vždy ověřit informace z více zdrojů a přizpůsobit je svým konkrétním potřebám.

Tvorba a produkce

Jazyk: Čeština

Grafický design, návrh obálky a sazba: IDEAIFY s.r.o.

Autorská předmluva

Některé knihy vznikají z příběhu.

Jiné z otázky.

Tato kniha vznikla z otázky, která je na první pohled jednoduchá, ale při bližším pohledu zneklidňující:

Proč jsou některé střílny Velké čínské zdi obráceny na jih?

Velká čínská zeď je jednou z největších staveb lidské historie. Po staletí byla popisována jako obranná linie proti nájezdům severních nomádů. Tento výklad je historicky podložený a většina historiků jej přijímá jako základní interpretaci.

Jenže dějiny mají jednu vlastnost – čím déle se na ně díváme, tím více otázek se objevuje.

Na některých úsecích zdi skutečně existují střílny a obranné prvky orientované směrem do vnitrozemí, tedy na jih. V odborné literatuře existuje několik vysvětlení: terénní přízpůsobení, vícefázová výstavba, pozdější přestavby nebo vojenská kontrola pohybu obyvatelstva.

Ale pro spisovatele je někdy důležitější než odpověď samotná **otázka**.

A právě z této otázky vznikla tato kniha.

Ne jako historická studie.

Ne jako polemika s archeologií.

Ale jako **filozofický román o hranicích civilizace.**

Proč jsem tuto knihu napsal

Ve své tvorbě se dlouhodobě vracím k historickým příběhům, které v sobě nesou něco víc než jen minulost.

Historie není jen soubor dat.

Je to laboratoř lidských rozhodnutí.

Každá říše, každé město, každá hranice je výsledkem tisíců voleb – někdy odvážných, někdy tragických, někdy obyčejných.

Velká čínská zeď je symbolem moci, vytrvalosti a organizace. Je také symbolem strachu.

Strachu z nepřítele.

Strachu z chaosu.

Strachu z neznámého světa za horizontem.

Ale při psaní této knihy jsem si začal klást jinou otázku:

Co když největší zdi nestavíme proti nepřátelům – ale proti vlastním obavám?

A právě z této myšlenky se zrodil příběh, který jste právě dočetli.

Postavy

Ačkoli se román odehrává v historickém prostředí, jeho hlavní postavy nejsou přímými historickými osobnostmi. Jsou to literární postavy, které mají představovat různé způsoby uvažování o světě.

Luo

Velitel pohraniční pevnosti.

Není revolucionář.

Není ani hrdina v klasickém smyslu.

Je to člověk, který strávil celý život ve službě systému a který postupně zjišťuje, že některé otázky nelze vyřešit rozkazem.

Luo představuje **odpovědnost**.

Ten typ odpovědnosti, který přichází s vědomím, že každé rozhodnutí má důsledky – nejen pro říši, ale i pro obyčejné lidi.

Altan

Muž ze severu.

Pochází ze světa nomádů, kteří byli po staletí považováni za nepřátele říše.

Altan je mostem mezi dvěma světy.

Není ani zrádcem svého lidu, ani podřízeným říše. Je někým, kdo dokáže vidět hranici z obou stran.

Symbolizuje **svobodu pohledu** – schopnost vidět věci jinak než většina.

Šen

Mladý voják.

Na začátku příběhu věří v řád, pravidla a jasné odpovědi.

Během děje se učí, že svět je složitější.

Šen představuje **novou generaci**, která zdědí rozhodnutí svých předchůdců a musí se s nimi vyrovnat.

Poslové a úředníci

Postavy z císařského dvora nejsou v románu vykresleny jako zlí nebo tyranští.

Jsou spíše symbolem **velkých systémů**, které musí řídit obrovské říše.

Takové systémy často hledají jednoduchost, protože chaos by mohl znamenat jejich konec.

Ale právě tato potřeba jednoduchosti někdy vede k rozhodnutím, která ignorují realitu na hranicích.

Místo

Děj románu se odehrává na úseku Velké čínské zdi.

Nejde o přesně určené historické místo.

Je to spíše **symbolická hranice** – místo, kde se setkávají dva světy:

- svět říše
- svět stepi

Ve skutečnosti měla Velká čínská zeď mnoho funkcí:

- obrannou

- logistickou
- obchodní
- komunikační
- a někdy i administrativní.

Nebyla jen zdí.

Byla **celým systémem hranice**.

O střílnách obrácených na jih

Motiv střílen obrácených směrem do vnitrozemí se stal inspirací pro filozofickou otázku, která prostupuje celým románem.

Ve skutečnosti mohou mít tyto prvky mnoho vysvětlení:

- různé stavební fáze
- rekonstrukce v pozdějších dynastiích
- přizpůsobení terénu
- obranu proti vnitřním povstáním
- kontrolu obchodních cest

Historie je složitější než jeden jednoduchý příběh.

Ale literatura má výhodu: může si dovolit klást otázky, které by v historické studii zněly příliš spekulativně.

O hranicích

Nejdůležitější myšlenka této knihy je jednoduchá:

Hranice není čára na mapě.

Je to místo, kde se setkávají lidé.

Někdy se tam bojuje.

Někdy se obchoduje.

Někdy se tam rodí nové světy.

Velká čínská zeď je jedním z největších symbolů hranice v dějinách lidstva.

Ale skutečná hranice není z kamene.

Je v lidské mysli.

Poslední myšlenka

Když jsem tuto knihu psal, uvědomil jsem si jednu věc.

Dějiny si pamatují císaře, generály a války.

Ale svět často mění lidé, jejichž jména se do kronik nikdy nedostanou.

Velitel, který se rozhodne neútočit.

Obchodník, který přejde hranici bez strachu.

Voják, který začne naslouchat.

Možná právě proto jsem nechal poslední kapitolu skončit bez jmen.

Protože někdy je důležitější příběh než jeho hrdinové.

Pokud jste při čtení této knihy začali přemýšlet o tom, kde se nacházejí **zdi ve vašem vlastním světě**, pak splnila svůj účel.

Protože skutečná civilizace se nepozná podle toho, jak vysoké zdi dokáže postavit.

Ale podle toho, **kdy se rozhodne je přestat potřebovat**.

Pavel Hrejsemnou

autor

Vítr, který vane z obou stran

Severní vítr toho rána nepřinášel sníh, ale prach.

Táhl se přes holé hřebeny, obtáčel kamenné věže a opíral se do čerstvě spojených cihel, jako by zkoušel jejich vůli. Na nejvyšším bodě hradby stál muž v tmavém úřednickém rouchu a díval se do dálky.

Jmenoval se Li Wen-čcheng. Císařský inženýr.

Pod jeho nohama se táhla kamenná linie, která se vinula přes kopce jako zkamenělý drak. Dnes jí říkali Velká čínská zeď. On ji však znal jinak – jako projekt, rozkaz, účetní položku, seznam padlých dělníků.

A jako otázku.

Byla to doba vlády dynastie Ming. Doba obnovy po potupě mongolské nadvlády. Doba, kdy dvůr v Pekingu mluvil o bezpečí, zatímco hranice mluvila o strachu.

Li Wen-čcheng položil ruku na studený parapet věže a zadíval se na sever.

Tam ležely stepi.

Neviděl je – jen šedavé obrysy kopců, za nimiž se rozprostírala země jezdců. Lidé bez zdí. Lidé, kteří si nosili domov s sebou.

„Barbaři,“ říkali o nich v hlavním městě.

Vítr zesílil.

Li se otočil.

A zadíval se skrz střílnu.

Otvor byl pečlivě vytesán. Šikmé ostění, správný úhel pro střelce, dostatečná hloubka, aby chránila před šípem.

Ale otvor hleděl na jih.

Do vnitrozemí říše.

Na pole, vesnice, cesty, po nichž přicházely povozy s daněmi.

Na kraj, který měl být chráněn.

Ne pozorován jako nepřítel.

Li přimhouřil oči.

Nebyla to první taková věž.

V posledních týdnech si toho všiml opakovaně. Některé úseky byly obráceny tak, jako by očekávaly útok z

opačné strany. Jako by stavitelé před staletími předpokládali jiný směr nebezpečí.

Sestoupil po kamenných schodech dolů do věže. Uvnitř bylo chladno a cítil vlhkost čerstvé malty. U stolu seděl mladý důstojník s mapou rozvinutou přes desku.

„Pane Li,“ vstal a uklonil se. „Kontrola severního úseku je dokončena. Zítra začneme s kontrolou věží nad průsmykem.“

Li pokývl.

„A plány?“ zeptal se tiše.

Důstojník zaváhal. „Oficiální plány odpovídají nařízení dvora.“

„Oficiální,“ zopakoval Li.

To slovo bylo těžší než kámen.

Věděl, že základy některých věží jsou starší. Při rozebírání poškozených částí narazili na jiný typ zdiva – hrubší, hliněný val pod kamenným pláštěm. Jiný úhel, jiná orientace.

Starší vrstva.

Jiná logika.

„Řekněte mi,“ obrátil se k důstojníkovi, „kdyby nepřítel přišel z jihu, jak dlouho by trvalo, než by si toho někdo všiml?“

Mladík ztuhl. „Z jihu?“

„Hypoteticky.“

„Pane, jih je srdce říše.“

Li se zadíval na mapu. Červené čáry označovaly zásobovací trasy. Modré body věže. Černé znaky jednotky.

Zed' byla kreslena jako ochranná linie.

Ale každá linie může být i hranicí vězení.

„Srdce může onemocnět,“ řekl tiše.

Venku se ozval signální roh z vedlejší věže. Krátký, zkušební tón.

Li vyšel zpět na hradbu.

Pod ním se pohybovali dělníci jako mravenci. Někteří byli vojáci, jiní trestanci, další rolníci odvedení na nucené práce. Tisíce mužů budovaly kámen, který měl přetrvat staletí.

Kámen je poslušný.

Lidé méně.

Z kapsy vytáhl malý svitek – osobní poznámky, které si neodvážil zanést do oficiálních záznamů.

Na poslední řádek napsal: „Některé střílny hledí tam, odkud nemá přijít nepřítel. Buď se mýlí architekti minulosti – nebo se mýlí naše představa nepřítele.“

Zastavil se.

Podíval se znovu na sever.

Pak na jih.

Vítr vanul z obou stran.

A Li Wen-čcheng si poprvé připustil myšlenku, která byla nebezpečnější než jakýkoli mongolský jezdec: Možná že zeď nebyla postavena proto, aby oddělila civilizaci od barbarství.

Možná byla postavena proto, aby oddělila vládu od jejího vlastního lidu.

A pokud je to pravda, pak největší pevnost světa není hradbou proti nepříteli.

Je hradbou proti pravdě.

Vítr znovu zahučel v kamenných otvorech.

A tentokrát Li nedokázal říci, z které strany přichází.

Učenec, který neznal nepřítele

O tři dny později dorazil na sever muž, který nikdy nedržel v ruce meč.

Jmenoval se Čang Jüan.

Přijel v lehkém nosítku, obklopen dvěma písaři a malým doprovodem vojáků, kteří se na kamenité cestě tvářili nepatříčně. Jeho roucho bylo tmavé, rukávy široké, čelo vysoké a klidné. Oči měl bystré – oči člověka, který více čte, než mluví.

Byl vyslán dvorem jako „morální dohled nad stavbou“.

Tak zněl titul.

Ve skutečnosti měl sledovat, zda se na hranici nerodí něco, co by mohlo ohrozit samotné srdce říše.

Li Wen-čcheng jej přivítal před hlavní věží průsmyku.

„Mistr Čang,“ uklonil se formálně.

„Pane inženýre,“ odpověděl učenec s lehkým úsměvem.

„Přijel jsem se podívat na největší myšlenku naší doby.“

„Na zed’?“

„Na hranici,“ opravil jej Čang.

Společně vystoupali po hradbě.

Vítr dnes vanul z jihu.

Byl teplejší. Nesl s sebou prach polí, vůni lidského potu a vzdálené pálení strnišť.

Čang se zastavil u první střílny.

Zadíval se skrz ni.

„Toto je sever?“ zeptal se klidně.

„Ne,“ odpověděl Li.

„Ale otvor je obranný.“

„Ano.“

Čang přistoupil k další střílně.

Ta mířila opačně.

Pak k další.

„Vidím,“ řekl tiše.

Chvíli mlčeli.

Pod nimi pracovali muži. Údery kladiv se nesly vzduchem jako tlukot kamenného srdce.

„Pane Li,“ pronesl učenec pomalu, „když se díváte skrz tento otvor, koho vidíte?“

Li odpověděl bez váhání: „Toho, kdo by mohl zaútočit.“

„A kdo to je?“

„Nomád. Jezdec. Ten, kdo neuznává císaře.“

Čang se usmál.

„A když se díváte opačným směrem?“

Li mlčel.

Díval se skrz střílnu do krajiny polí a vesnic.

„Vidím rolníky,“ řekl nakonec. „Vidím poddané.“

„Vidíte nepřitele?“

„Ne.“

„Pak proč je zeď sleduje?“ zeptal se tiše učenec.

Vítr zesílil.

Li cítil, jak se mu v hrudi usazuje nepokoj.

„Zeď je složitější než otázka směru,“ odpověděl opatrně.
„Hory nutí stavět pod úhlem. Průsmyky vyžadují vícesměrnou obranu.“

„Ano,“ přikývl Čang. „Tak zní oficiální vysvětlení.“

To slovo znovu zaznělo mezi nimi.

Oficiální.

Čang se pomalu procházel po hradbě.

„V hlavním městě,“ pokračoval, „se učíme, že civilizace je řád. Že barbarství je chaos. A že zeď odděluje jedno od druhého.“

Zastavil se.

„Ale co když řád a chaos nejsou místa, nýbrž stavy myslí?“

Li na něj pohlédl.

„Naznačujete, že barbar může žít uvnitř říše?“

„Naznačuji,“ řekl Čang klidně, „že každý režim, který se příliš bojí vnějšího nepřítele, začne časem hledat nepřítele uvnitř.“

Pod nimi zazněl křik.

Dva dělníci se pohádali. Stráž je okamžitě oddělila. Jeden z mužů byl sražen na kolena.

Čang se zadíval dolů.

„Tihle muži,“ řekl tiše, „staví zeď proti barbarům. A přitom jsou sami bití jako zajatci.“

Li sevřel ruce za zády.

„Bez oběti není bezpečí.“

„A bez důvěry není civilizace,“ odpověděl učenec.

Mlčeli.

V dálce na severním obzoru se objevil prach.

Malý, sotva znatelný.

Jezdci.

Hlídka.

Nepřítel, který byl tak často zmiňován, že se stal téměř mýtem.

„Tam,“ ukázal Li. „Proto stavíme.“

Čang se zadíval stejným směrem.

„Ano,“ přikývl. „Ale podívejte se znovu.“

Li obrátil pohled.

Z jihu stoupal kouř.

Ne z bitvy.

Z vesnice.

Daňová jednotka právě vybírala obilí. Rolníci stáli v řadě. Stráž dohlížela.

„Který z těch dvou pohledů vás naplňuje větším neklidem?“ zeptal se Čang tiše.

Li neodpověděl.

Protože odpověď znal.

A nebyla to step.

Té noci seděli oba muži ve věži nad průsmykem.

Na stole ležely mapy. Staré i nové.

Čang položil ruku na jednu z nich – starší plán, nalezený pod vrstvou archivních záznamů.

„Toto je původní orientace?“ zeptal se.

„Ano,“ přikývl Li. „Základy jsou starší. Úhly jiné. Některé věže byly přestavěny.“

„Proč?“

Li váhal.

Pak poprvé vyslovil myšlenku nahlas.

„Protože možná někdo rozhodl, že nepřítel se změnil.“

Oheň v lampě zapraskal.

Čang zavřel oči.

„Nebo,“ řekl pomalu, „že bylo potřeba změnit příběh o nepříteli.“

Li pocítil mráz.

Ne z větru.

Ale z poznání.

Zed' nebyla jen stavbou z kamene.

Byla vyprávěním.

A kdo ovládá vyprávění, ovládá i směr, odkud přichází hrozba.

Venku se ozval další roh.

Tentokrát z jižní věže.

Signál, který se podle předpisů téměř nepoužíval.

Li a Čang si vyměnili pohled.

„Možná,“ pronesl učenec tiše, „že odpověď na vaši otázku nepřijde ze severu.“

A vítr se znovu otočil.

Ti, kteří nemají zed'

Na severní stepi není ticho.

Je tam vítr.

A vítr mluví.

Altan, syn Borčua, stál na nízkém návrší a pozoroval kamennou linii, která se jako šedý had vinula přes hřebeny hor. Neviděl její konec. Nikdo jej nikdy neviděl.

Číňané jí říkali ochrana.

Jeho lid jí říkal zed' strachu.

„Roste,“ pronesl starý jezdec po jeho pravici.

„Ano,“ odpověděl Altan.

Byl mladý, ale ne nezkušený. Viděl města. Viděl tržiště u pohraničních bran. Viděl hedvábí, které proudilo ze země za zdí, a stříbro, které proudilo zpět.

Věděl, že říše na jihu není slabá.

Ale věděl také, že říše, která staví tak dlouhou zed', musí mít důvod.

„Bojí se nás,“ řekl jezdec.

Altan zavrtěl hlavou.

„Ne.“

„Ne?“

„Kdyby se báli jen nás, stačily by jim meče.“

Pohlédl znovu na zed’.

Některé věže měly tmavé otvory jako prázdné oči.

Jiné se zdály být otočeny jiným směrem.

Altan to nevěděl jistě – byl příliš daleko.

Ale cítil to.

Zed’ se nedívá jen ven.

Dívá se i dovnitř.

Téhož dne na hradbě stál Li Wen-čcheng vedle učence Čang Jüana.

Z jižní věže přišel posel.

„Pane inženýre,“ uklonil se. „V noci se skupina rolníků pokusila projít skrz servisní bránu. Bez povolení.“

Li přimhouřil oči.

„Proč?“

„Tvrдили, že hledají práci na severu. Stráž je zadržela.“

„Byli ozbrojeni?“

„Ne.“

Čang mlčel.

Li se zeptal: „A signál z rohu?“

„Postup podle předpisu. Neoprávněný pohyb přes hranici.“

Hranici.

To slovo bylo čím dál těžší.

„Pošlete je zpět,“ rozhodl Li.

Posel zaváhal.

„Pane... podle nového nařízení mají být vyslýcháni. Je podezření, že někteří obyvatelé jižních provincií plánují útěk z daňových oblastí.“

Čang se tiše nadechl.

„Útěk?“ zopakoval.

„Ano, mistře.“

Posel odešel.

Li zůstal stát bez hnutí.

„Vidíte?“ pronesl Čang tiše. „Zed' už plní jiný účel.“

„Chrání stabilitu,“ odpověděl Li automaticky.

„Nebo ji vytváří násilím.“

Li se zadíval na kamenný parapet.

„Každá říše potřebuje hranici.“

„Ano,“ přikývl učenec. „Ale otázka zní – zda hranice chrání lid, nebo před lidem.“

Na severu Altan svolal radu.

Stařešinové seděli v kruhu. Uprostřed hořel nízký oheň.

„Zed' sílí,“ řekl jeden z mužů. „Brzy nám uzavřou všechny průsmyky.“

„Pak je obejdeme,“ odpověděl jiný.

Altan zavrtěl hlavou.

„To není podstatné.“

Muži se na něj podívali.

„Podstatné je,“ pokračoval, „že říše, která se uzavírá, se začíná rozpadat zevnitř.“

„Chceš čekat?“ zeptal se starý jezdec.

Altan se zadíval k jihu.

„Chci pozorovat.“

„Na co?“

„Na jejich strach.“

V noci nemohl Li spát.

Vítr hučel ve střílnách.

Vzal svůj soukromý svitek a rozvinul jej při slabém světle lampy.

Napsal: „Dnes byli zadrženi rolníci, kteří chtěli projít na sever. Zeď proti barbarům se stává zdí proti těm, kteří hledají jiný život.“

Zastavil se.

Pak připsal: „Možná že největší hrozbou pro říši není jezdec ze stepi, ale otázka, kterou si její vlastní lid začne klást.“

Jakmile inkoust zaschl, uslyšel kroky.

Vážení čtenáři, právě jste dočetli ukázkou z knihy Zeď stínů .

Pokud se Vám ukázka líbila, na našem webu si můžete zakoupit celou knihu.